

中國日報

سرشناسه:	سالارنیا، حمزه؛ ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور:	کاربست مبانی فلسفی کلامی علامه مخبر دزفولی در تمدن نوین اسلامی / حمزه سالارنیا؛ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دانشگاه معارف اسلامی.
مشخصات نشر:	قم: انتشارات دانشگاه معارف اسلامی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۲۲۴ ص.
شابک:	978-600-99614-0-5
فروست:	مجموعه مبانی نظری اسلام؛ ۵۷
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیبیا
موضوع:	مخبر دزفولی، عباس، ۱۳۶۵ - ۱۳۰۷. دیدگاه درباره شناخت (فلسفه)
موضوع:	مخبر دزفولی، عباس، ۱۳۶۵ - ۱۳۰۷. دیدگاه درباره هستی‌شناسی
موضوع:	شناخت فلسفه
موضوع:	هستی‌شناسی
شناسه افزوده:	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
شناسه افزوده:	دانشگاه معارف اسلامی، معاونت پژوهشی
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۷ س۲ ۳۴/۵/م BP۱۵۳
رده‌بندی دیویی:	۲۹۷/۹۹۸
شماره کتاب‌شناسی ملی:	۵۵۴۷۹۸۶

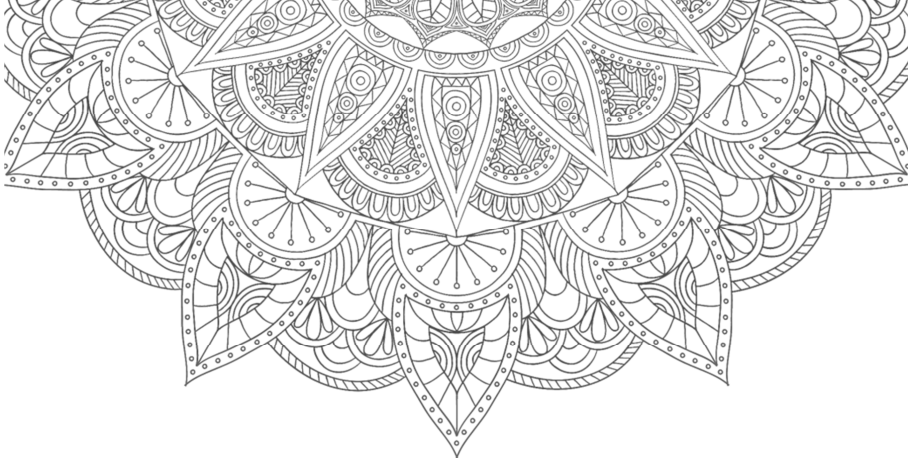
استاد محترم و دانشجوی عزیز

خواهشمند است با ارائه دیدگاه‌های خود ما را در رفع نواقص و ارتقای کتاب یاری بخشید.

شماره تلفن گروه «مبانی نظری اسلام»: ۰۲۵-۳۲۱۱۰۳۶۶

صندوق پستی: ۳۷۱۵۵-۶۱۷۳

پست الکترونیکی: andishe@maaref.ac.ir

کار بست مبانی فلسفی کلامی علامه مخبردزفولی در تمدن نوین اسلامی

حمزه سالارنیا

با نظارت علمی:

استاد عبدالمسین فسروپناه

دانشگاه معارف اسلامی
مجموعه مبانی نظری اسلام

۵۷

کاربست مبانی فلسفی کلامی علامه مخبر دزفولی در تمدن نوین اسلامی

نویسنده: حمزه سالارنیا

ناظر علمی: دکتر عبدالحسین خسروپناه

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها

معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی

حروفچین: اعظم یزدلی / ویراستار: امیرعباس رجبی

بازبین نهایی: غلامحسین جوادیپور / صفحه‌آرا: صالح زارع

ناشر: انتشارات دانشگاه معارف اسلامی / نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰

قیمت: ۶۸/۰۰۰ تومان / شابک: ۵ - ۰ - ۹۹۶۱۴ - ۶۰۰ - ۹۷۸

کلیه حقوق محفوظ است

مراکز پخش:

- انتشارات دانشگاه معارف اسلامی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، بین کوچه ۴ و ۶، تلفن: ۳۲۱۱۰۳۱۶
- دفتر نشر معارف: قم، خیابان شهدا، کوچه ۳۲، شماره ۳، تلفن و نمابر: ۳۷۷۴۰۰۰۴

پایگاه اینترنتی: www.maaref.ac.ir

نشانی الکترونیکی: [e-mail: andishe@maaref.ac.ir](mailto:andishe@maaref.ac.ir)

سخن آغازین

تمدن نوین اسلامی، هدف و فلسفه متعالی انقلاب و نظام اسلامی است. انقلاب شکوهمند اسلامی در ایران به زعامت امام راحل عظیم الشان رهبر، مسیر پرمشقتی را پشت سر نهاده و به نظامی توانمند تبدیل شده که اکنون با راهبری حکیمانه امام خامنه‌ای (مدظله العالی) الهام بخش حق طلبان و آزادگان جهان است. اما این همه، از منظر زعیم بزرگ حاضر، طلیعه «تمدن نوین اسلامی» است. تمدنی که در آن، تحصیل سرمایه برای سعادت در حیات اخروی، در کنار تأمین سعادت دنیوی قرار دارد و میان این دو هم‌افزایی برقرار است. تمدن نوین اسلامی، از زلال وحی سیراب می‌شود و پشتوانه دقیق و مستحکم معرفتی، یکی از تبلورهای آن است. در این میان کلام و فلسفه اسلامی منبع تأمین مبانی و دلایل این مجموعه معرفتی هستند. بدیهی است تلاش‌های اندیشمندان و محققان علوم اسلامی، شرط لازم برای اعتلای جنبه معرفتی تمدن اسلامی و گامی در جهت تحقق آرمان والای رهبر معظم انقلاب، یعنی تمدن نوین اسلامی است.

یکی از شخصیت‌های دوره حاضر که آثار و افکار ایشان، از منابع معرفتی مفید و راهگشا در مسیر تحقق تمدن نوین اسلامی است، مرحوم آیت‌الله شیخ عباس مخبر دزفولی است. این اندیشمند فرزانه پس از عمری خوشه‌چینی علمی و معنوی از محضر علمای بزرگ در قم و نجف اشرف، علاوه بر مراتب اخلاقی و معنوی، در علوم مختلف، از جمله ادبیات عرب، حدیث، فقه، اصول، تفسیر، فلسفه اسلامی، کلام اسلامی و ... تسلط و تبحر عالی یافته و آثار ارزشمندی در این زمینه‌ها تدوین و ارائه کرد.

اثر حاضر، حاصل کوشش محقق محترم جناب حجت الاسلام آقای حمزه سالارنیا است که با نگاه به افق بلند تمدن نوین اسلامی و معطوف به آثار مرحوم علامه مخبر دزفولی تدوین یافته است. محقق محترم، فصل نخست از محتوای اثر را به تبیین مبانی هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی آن فقید، فصل دوم را به تبیین مبانی کلامی ایشان و فصول بعدی را به تبیین کاربرت مبانی یادشده در ساحت‌های مختلف تمدن نوین اسلامی، یعنی ساحت علوم طبیعی، علوم انسانی، هنر و رسانه اختصاص داده است.

معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی، ضمن تقدیر از زحمات محقق محترم، از بذل عنایت استاد محترم جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالحسین خسروپناه که اشراف علمی اثر را پذیرفتند، همچنین تلاش مدیر محترم گروه پژوهشی مبانی نظری اسلام حجت الاسلام دکتر حسن پناهی آزاد و همکاری صمیمانه جناب آقای دکتر سیدسعید روحانی، مدیر محترم امور پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی و همکاران ایشان سپاسگزاری و برای همه این عزیزان سعادت و توفیق روزافزون مسئلت می‌نماید.

معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی

فهرست مطالب

درآمد سخن	۱۵
۱. آشنایی با علامه مخبردزفولی	۱۶
یک. تحصیلات	۱۶
دو. آثار و تألیفات	۱۶
سه. ویژگی‌های اخلاقی	۱۶
چهار. روحیه انقلابی‌گری	۱۷
پنج. عروج ملکوتی	۱۷
۲. آشنایی با اصطلاحات فلسفه، کلام و تمدن	۱۸
یک. فلسفه	۱۸
دو. کلام	۱۹
سه. تمدن	۱۹

فصل اول:

تبیین مبانی فلسفی و معرفت‌شناختی علامه مخبردزفولی

(۲۳-۵۲)

گفتار اول: تبیین مبانی هستی‌شناختی	۲۵
درآمد	۲۵
رابطه هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی	۲۸
واقعیت جهان	۲۸
اصالت وجود	۲۹
مراتب وجود	۳۱
تقسیم وجود به واجب و ممکن	۳۲
تشخیص موجودات	۳۳

۳۴ احکام ماهیت
۳۵ اصل علیت
۳۶ موجود مادی و مجرد
۳۸ جهان غیب و شهود
۴۱ گفتار دوم: تبیین مبانی معرفت شناختی
۴۱ درآمد
۴۲ چیستی معرفت
۴۳ انواع شناخت
۴۴ امکان معرفت
۴۶ ابزار شناخت
۴۶ ۱. حس
۴۸ نقد نظریه حسی
۴۹ ۲. عقل
۴۹ نظریه عقل گرایان
۵۰ نقد نظریه عقل گرایان
۵۰ ۳. شهود و تزکیه نفس
۵۱ ۴. نظریه استذکاری
۵۱ نقد روش استذکاری
۵۲ ۵. انتزاع

فصل دوم:

تبیین مبانی کلامی علامه مخبر دزفولی

(۱۰۸ - ۵۳)

۵۵ گفتار اول: تبیین مبانی خداشناختی
۵۵ تفکر درباره خداوند
۵۶ خداشناسی آغاز دین مداری
۵۶ روش های خداشناسی
۵۷ روش تنزیه و خداشناسی
۵۸ تعریف خداشناسی
۵۸ براهین اثبات وجود خدا

۵۹	۱. دلیل فطرت
۵۹	چیستی فطرت
۶۰	تقریر برهان فطرت
۶۲	۲. برهان نظم
۶۲	چیستی نظم
۶۲	ساختار برهان نظم
۶۳	تقریر برهان نظم
۶۳	۳. برهان صدیقین
۶۴	تقریر ابن سینا
۶۴	تقریر صدرا
۶۵	تقریر علامه طباطبایی
۶۵	شناخت ذات الهی
۶۷	تشخیص ذات الهی
۶۸	توحید تنزیه در کلام حضرت علی <small>علیه السلام</small>
۶۸	توحید الهی
۷۰	۱. توحید ذاتی
۷۰	وحدانیت خداوند
۷۱	احدیت خداوند
۷۱	۲. توحید صفاتی
۷۲	صفات ثبوتیه
۷۲	۱. صفت علم
۷۲	۲. صفت قدرت
۷۳	۳. صفت حیات
۷۳	۴. صفت اراده (اختیار)
۷۳	۵. صفت قدیم (ازلی)
۷۴	۶. صفت متکلم
۷۴	۷. صفت صدق
۷۴	۸. صفت غنی
۷۵	۹. عدل الهی

۷۵	صفات سلبیه
۷۵	۱. نفی جسمانیت
۷۶	نقد مجسمه
۷۶	۲. نفی شبیه و مثل
۷۷	۳. نفی محل و مکان
۷۷	نقد حلولیت
۷۷	۴. نفی رویت
۷۸	۵. نفی انواع شرک
۸۱	گفتار دوم: تبیین مبانی راهنماشناختی
۸۱	نبوت شناسی
۸۱	تعریف نبوت
۸۱	نبوت عامه
۸۲	نبوت خاصه
۸۲	دلیل نبوت خاصه
۸۳	معارف الهی اسلام برای مردم جهان
۸۴	ویژگی حکومت اسلامی
۸۵	معجزه
۸۵	اثبات معجزه
۸۶	عصمت انبیا
۸۶	تبیین عصمت
۸۷	دلیل عصمت
۸۸	امامت شناسی
۸۸	چیستی امامت
۸۸	دلیل امامت
۸۸	صفات امام
۸۹	راه تعیین امام
۹۱	امامت حضرت علی <small>علیه السلام</small>
۹۲	نصوص امامت حضرت علی <small>علیه السلام</small>
۹۲	۱. واقعه غدیر

۹۲	۲. تواتر حدیث غدیر
۹۳	۳. دلالت حدیث غدیر
۹۴	۴. مولی یعنی سرپرست و امام
۹۵	امامت ائمه اثنی عشر <small>علیهم السلام</small>
۹۵	مهدی موعود <small>علیه السلام</small>
۹۵	عقیده مهدویت
۹۶	نسب و تولد امام زمان <small>علیه السلام</small>
۹۷	ادله وجود مهدی موعود <small>علیه السلام</small>
۹۸	فلسفه غیبت امام زمان <small>علیه السلام</small>
۹۹	رابطه رجعت و مهدویت
۹۹	تعریف رجعت
۹۹	ادله قرآنی رجعت
۱۰۰	ادله روایی رجعت
۱۰۰	رجعت‌کنندگان
۱۰۳	گفتار سوم: تبیین مبانی فرجام‌شناختی
۱۰۳	چیستی معاد
۱۰۳	بررسی اقوال درباره معاد
۱۰۳	۱. انکار معاد
۱۰۴	۲. معاد جسمانی فقط
۱۰۴	۳. معاد روحانی فقط
۱۰۵	۴. معاد روحانی و جسمانی
۱۰۶	ادله اثبات معاد

فصل سوم:

کاربست مبانی فلسفی کلامی علامه مخبردزفولی در ساحت علوم طبیعی

(۱۳۰ - ۱۰۹)

۱۱۱	درآمد
۱۱۲	چیستی علوم طبیعی
۱۱۲	اهمیت علوم طبیعی

۱۱۵ رابطه مبانی علامه مخبر و علوم طبیعی
۱۱۵ ۱. جهان هستی خلقت الهی نه طبیعت صرف
۱۱۶ ۲. ترویج نگاه مقدس و الهی به موجودات
۱۱۸ ۳. تشویق پژوهشگران تمدن نوین اسلامی به کسب علوم طبیعی
۱۱۹ ۴. شناخت عناصر تشکیل دهنده موجودات جهان نظیر انسان
۱۲۰ ۵. علوم طبیعی در قرآن کریم
۱۲۰ نقش مبانی علامه مخبر در اصلاح علوم طبیعی تمدن غرب
۱۲۰ ۱. الهی سازی علوم طبیعی
۱۲۱ ۲. نقد و بررسی مبانی سکولاری علوم طبیعی
۱۲۳ ۳. نقد و بررسی نگاه ابزارگرایانه به معرفت عقلی
۱۲۴ ۴. بررسی رابطه دین و علوم طبیعی
۱۲۶ ۵. حل تعارضات علوم طبیعی و آموزه های دینی
۱۲۸ ۶. نقد و بررسی دیدگاه طبیعت گرایانه به هستی شناسی و پیدایش دین

فصل چهارم:

کاربست مبانی فلسفی کلامی علامه مخبردزفولی در ساحت علوم انسانی

(۱۶۶-۱۳۱)

۱۳۳ درآمد
۱۳۳ چپستی علوم انسانی
۱۳۴ تفسیر کارکردهای علوم انسانی برای جامعه
۱۳۴ تفسیر هم بستگی اجتماعی از منظر علوم انسانی اسلامی
۱۳۶ تفسیر آزادی از منظر علوم انسانی اسلامی
۱۳۷ آزادی انسان از منظر قرآن
۱۴۱ تفسیر نظام های سیاسی از منظر علوم انسانی اسلامی
۱۴۶ تفسیر حکومت از منظر علوم انسانی اسلامی
۱۴۷ نقد و بررسی حکومت داری در تمدن غرب
۱۵۱ نیاز علوم انسانی به سیره اهل بیت <small>علیهم السلام</small> در تبیین حکومت داری اسلامی
۱۵۳ ولایت فقیه نسخه ای بی بدیل حکومت داری اسلامی در عصر غیبت
۱۵۵ تفسیر عدالت اجتماعی از منظر علوم انسانی اسلامی

- انواع عدالت اجتماعی از منظر اسلام ۱۵۹
- تفسیر اقتصاد اسلامی از منظر علوم انسانی اسلامی ۱۶۱
- آموزه‌های اقتصادی علوم انسانی اسلامی ۱۶۳

فصل پنجم:

کاربست مبانی فلسفی کلامی علامه مخبردزفولی در ساحت هنر

(۱۶۷- ۱۸۴)

- درآمد ۱۶۹
- چیستی هنر ۱۶۹
- تعریف برگزیده از هنر ۱۷۱
- هنر عارفانه ۱۷۱
- شاخص‌های هنر در تمدن نوین اسلامی ۱۷۱
- تبیین هنر تمدن نوین اسلامی ۱۷۳
- اصلاح هستی‌شناسی هنر غربی ۱۷۴
- اصلاح خداشناسی هنر غربی ۱۷۷
- اصلاح هنر سکولاری تمدن غرب ۱۷۹
- اصلاح هنر اومانیسمی و لذت‌گرایانه تمدن غرب ۱۸۰
- اصلاح هنر غیراخلاقی و افراط‌گرایانه تمدن غرب ۱۸۳

فصل ششم:

کاربست مبانی فلسفی کلامی علامه مخبردزفولی در ساحت رسانه

(۱۸۵- ۲۱۴)

- درآمد ۱۸۷
- چیستی رسانه ۱۸۷
- معرفت‌شناسی رسانه ۱۸۸
- رابطه دین و رسانه ۱۸۹
- طراحی رسانه دینی ۱۸۹
- بررسی ماهیت رسانه غرب ۱۹۱
- دین‌زدایی از زندگی بشر ۱۹۱

۱۹۲.....	ماهیت دین ستیزان (اسلام ستیزی) رسانه های غربی
۱۹۳.....	ماهیت هرزه نگاری و ترویج بی بندوباری رسانه تمدن غرب
۱۹۵.....	بررسی ادعای منشأ الهی رسانه
۱۹۷.....	اصلاح مبانی کلامی رسانه غربی
۱۹۷.....	خدای ناتوان
۱۹۹.....	پرستش شیطان
۲۰۳.....	معناگرایی انحرافی رسانه (عرفان های پُست مدرن)
۲۰۵.....	توهین به انبیا الهی در رسانه
۲۱۱.....	رسانه و آخرالزمان

منابع و مأخذ

(۲۱۵- ۲۲۴)